

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15Co/31/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8513201992
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Ilčinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8513201992.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Ilčinovej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Gabriely Klenkovej v právnej veci žalobkyne: H. I., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom R. XXX, právne zastúpenej JUDr. Mariánom Gelenekym, advokátom, AK, Garbiarska 20, Stará Ľubovňa, proti žalovanému: Rapid life životná poisťovňa, a.s., Garbiarska 2, Košice, IČO: 31 690 904, právne zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Daniel Blyšťan s.r.o., so sídlom Rastislavova 68, 040 01 Košice, IČO: 47 231 785, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 5C/4/2013-130 zo dňa 19.02.2014 takto

rozhodol:

Návrh na prerušenie konania **z a m i e t a .**

P o t v r d z u j e rozsudok.

Potvrďuje uznesenie.

Žalovaný je **p o v i n n ý** zaplatiť žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100% na účet právneho zástupcu žalobkyne JUDr. Mariána Gelenekyho v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa o výške náhrady trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „prvostupňový súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že: „zrušuje rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, Alžbetina 41, 040 01 Košice, IČO: 44 325 452 vydaný rozhodcom JUDr. Bohumirom Zaujecom sp.zn. 2C/2713/2012 zo dňa 19.1.2012 v právnej veci žalobcu Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Garbiarska 2, 040 71 Košice, IČO: 31 690 904 proti žalovanej H. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX R. XXX o zaplatenie sumy 154,90 eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 eur.“

Súd zrušuje rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, Alžbetina 41, 040 01 Košice, IČO: 44 325 452 vydaný rozhodcom JUDr. Bohumirom Zaujecom sp.zn. 2C/2731/2012 zo dňa 19.1.2012 v právnej veci žalobcu Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Garbiarska 2, 040 71 Košice, IČO: 31 690 904 proti žalovanej H. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX R. XXX o zaplatenie sumy 144,51 eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 eur.

Súd zrušuje rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, Alžbetina 41, 040 01 Košice, IČO: 44 325 452 vydaný rozhodcom JUDr. Bohumirom Zaujecom sp.zn. 2C/2732/2012 zo dňa 19.1.2012 v právnej veci žalobcu Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Garbiarska 2, 040 71 Košice, IČO: 31 690 904 proti žalovanej H. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX R. XXX o zaplatenie sumy 144,51 eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 eur.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke trovy konania vo výške 100 % na účet právneho zástupcu JUDr. Mariána Gelenyho, advokáta AK v Starej Ľubovni, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.“

V odôvodnení napadnutého rozsudku prvostupňový súd uviedol, že dospel k záveru o dôvodnosti návrhu na začatie konania. Účastníci konania uzavreli poisťnú zmluvu, kde žalobkyňa vystupovala ako fyzická osoba, ktorá zabezpečovala svoje potreby, teda ako spotrebiteľ, kým žalovaný pri poskytovaní poistenia vystupoval v rámci svojej podnikateľskej činnosti, teda ako dodávateľ. Z uvedeného potom vyplýva, že poisťná zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania majú charakter spotrebiteľskej zmluvy a tieto musia spĺňať aj požiadavky upravené v § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré obsahujú úpravu spotrebiteľských zmlúv.

V rámci Všeobecných poisťných podmienok boli okrem iného upravené aj rozhodcovské doložky, na základe ktorých rozhodcovský súd rozhodoval a ktorých platnosť žalobkyňa namieta. Okrem podpisu žalobkyne na konci VPP 1 a VPP 2 podpísala žalobkyňa aj osobitné zmluvné dojednania 01/2007, resp. 02/2008, v ktorých je vopred naformulovaný súhlas zmluvných strán s riešením sporov v rozhodcovskom konaní v zmysle časti XV. VPP.

Rozhodcovské doložky sú upravené vo VPP 1 alebo VPP 2 a to v ich XV. časti - Rozhodcovské konanie, pričom v súlade s ustanovením § 788 ods. 3 Obč. zák. všeobecné podmienky poistenia (poisťné podmienky) tvoria súčasť poisťnej zmluvy. Vychádzajúc zo znenia poisťnej podmienky sú záväzne a sú obligatórnou súčasťou poisťnej zmluvy, ktoré spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvniť.

Rozhodcovské doložky sú vopred naformulované dodávateľom a neumožňujú spotrebiteľovi dosiahnuť rozhodovanie o prípadnom spore na všeobecnom súde. Ak by spotrebiteľ aj chcel riešiť spor na rozhodcovskom súde, z uvedených rozhodcovských doložiek nie je možné zistiť, ktorému súdu by mal žalobu adresovať, keďže rozhodcovský súd v zmysle časti XV. bodu 2 VPP 1, resp. VPP 2 bude podľa potreby vytvorený od prípadu k prípadu troma fyzickými osobami poverenými poisťovňou, teda žalovaným, pokiaľ poisťovňa nepoverí osobitnú právnickú osobu zriadením alebo výberom špecializovaného stáleho rozhodcovského súdu, resp. pokiaľ sama poisťovňa nezriadi stály rozhodcovský súd. Poisťovňa pritom má vydať štatút rozhodcovského súdu. Takýto spôsob zloženia, resp. určenia rozhodcovského súdu je podľa názoru prvostupňového súdu ukážkovým príkladom neprijateľnej podmienky, keďže by malo ísť o súd vytvorený žalovaným ako dodávateľom, resp. osobou poverenou žalovaným, teda bola by tu veľká pochybnosť o objektívnosti takéhoto súdu. Z takto formulovaných rozhodcovských doložiek nakoniec ani nemôže prvostupňový súd vyvodiť iný záver ako ten, že ide o rozhodcovské doložky šité priamo na mieru žalovanému s cieľom na jednej strane zabezpečiť si v prípade potreby rozhodnutie súdu, ktoré mu bude priznávať požadované nároky a na druhej strane dosiahnuť stav, keď si spotrebiteľ nebude uplatňovať prípadné svoje nároky, pretože podľa rozhodcovských doložiek si ich môže uplatňovať iba v rozhodcovskom konaní, pričom nevie ani nemôže vedieť, na akom rozhodcovskom súde si ich má uplatniť.

Na neprijateľnosti uvedených rozhodcovských doložiek podľa názoru prvostupňového súdu nič nemení to, že v konečnom dôsledku si žalovaný uplatnil svoje nároky na rozhodcovskom súde, ktorý už je zriadený, teda nezriaďoval ho sám, resp. nepoveril niekoho na jeho zriadenie, pretože už skutočnosť, že podmienka je objektívne spôsobilá poškodiť spotrebiteľa postačuje na to, aby bola neprijateľná. V opačnom prípade by bolo dosť ťažké, ak nie priam nemožné dosiahnuť cieľ sledovaný aj smernicou 93/13/EHS, teda zabezpečiť, aby spotrebiteľia neboli viazaní neprijateľnými podmienkami, keďže by bolo ich možné obísť podobne, ako to v tomto prípade urobil žalovaný a obranou takisto ním použitou, že rozhodcovský súd, ktorý nakoniec reálne konal, je nezávislý od žalovaného.

Spôsob, akým boli zmluvy spotrebiteľovi - žalobkyni predložené, je skôr o nevhodnom predkladaní zmluvných podmienok, vo vzťahu ku ktorým oprávnený sledoval ich vylúčenie spod režimu súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok, čo predstavuje nekalú obchodnú prax v zmysle § 8 ods. 4 zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

Prvostupňový súd poznamenáva, že inštitút individuálne dohodnutej podmienky je potrebné vykladať v súlade s cieľom Smernice Rady 93/13/EHS (na ktoré poukazoval aj právny zástupca žalovaného) o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, podľa ktorej sa podmienka nepovažuje za

individuálne dohodnutú, ak bola navrhovaná vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou (č. 3 ods. 2). V tomto prípade boli rozhodcovské doložky navrhnuté dodávateľom vopred na predpísanom tlačive, o čom svedčí aj to, že jedinými údajmi, ktoré boli do všeobecných obchodných podmienok dopisované rukou, boli údaje o osobe poistníka, osobe konajúcej za poisťovňu, číslo poistnej zmluvy a dátum a miesto podpisu zmluvy.

Zo záznamu o požiadavkách a potrebách klienta k poistným zmluvám žiadnym spôsobom nemožno vyvodiť záver, že z neho vyplýva, že by žalobkyňa bola poučená o rozhodcovských doložkách a ich prípadných následkoch, ako to tvrdil žalovaný. Tento záznam sa týka výslovne potrieb klienta v súvislosti s uzavretím poistnej zmluvy a jediná zmienka o rozhodcovskom konaní je len v tom zmysle, že v prípade sporov je možné využiť rozhodcovské konanie na riešenie sporov (kým podľa VPP 1 a VPP 2 už nejde o možnosť, ale de facto povinnosť).

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti prvostupňový súd konštatoval neprijateľnosť a tým aj neplatnosť rozhodcovských doložiek z dôvodu, že neboli individuálne dojednané a že spôsobili nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobkyne. Rozhodcovský súd preto nemohol rozhodnúť na základe tejto doložky a teda nemal právomoc vo veci konať.

Poukázal na ustanovenie § 52 ods. 3, § 52 ods. 4, § 53 ods. 1, § 53 ods. 4 pís. r), § 53 ods. 5, § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 40 ods. 1 písm. c/ a j), § 40 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní, článok XV. bod 1, článok XV. bod 2, Všeobecných poistných podmienok, bod 2 osobitného zmluvného dojednania č.1/ 2007.

O trovách konania prvostupňový súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že zaviazal žalovaného ako neúspešného účastníka nahradiť trovy konania vo výške 100 % žalobkyne, ktorá bola v celom rozsahu úspešná v konaní. Prvostupňový súd pritom rozhodol o náhrade trov konania podľa § 151 ods. 7 O.s.p. a namiesto určenia výšky trov priznal účastníkovi náhradu trov konania vyjadrenú percentom, t.j. priznal žalobkyne trovy konania vo výške 100 %.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na nové konanie a rozhodnutie.

V odvolaní ďalej uviedol, že postupom prvostupňového súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, keď prvostupňový súd konštatoval, že kolízia pojednávania nie je dôvodom na odročenie pojednávania, a preto prejednal vec v neprítomnosti právneho zástupcu žalovaného, ako aj v neprítomnosti žalovaného. Mal za to, že prvostupňový súd nedostatočne zistil skutkový stav a že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Ďalej uviedol, že závery prvostupňového súdu o neplatnosti rozhodcovskej doložky nemajú oporu v skutkovom stave a súd vec nesprávne posúdil.

Poukázal na to, že tvrdenie prvostupňového súdu, že žalobkyňa nemohla žiadnym spôsobom ovplyvniť rozhodcovskú doložku, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Uvádza, že žalobkyňa mala na výber, či rozhodcovskú doložku podpíše alebo nepodpíše, pričom jej nepodpísaním by nebol dotknutý zvyšok poistného vzťahu. Podľa názoru žalovaného napadnutý rozsudok trpí vadou, ktorá spôsobuje jeho nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť.

Žalovaný v odvolaní uvádza, že prvostupňový súd vôbec nezohľadnil námietku žalovaného týkajúcu sa nesprávneho prekladu a následne nesprávnej implementácie ustanovenia § 53 ods. 4 pís. r) OZ do nášho právneho poriadku, čo má za následok úplne nesprávne právne závery prvostupňového súdu. Poukázal na test primeranosti zmluvnej podmienky. Podľa tvrdenia žalovaného v dôsledku využitia dohody o rozhodcovskom konaní obsiahnutej v poistnej zmluve došlo ku zníženiu predpokladaných tzv. gama nákladov zahrnutých do ceny poistenia pre spotrebiteľa (poistného) a teda ku získaniu materiálnej výhody pre spotrebiteľa ako zrkadlový odraz tejto okolnosti.

Žalovaný ďalej uvádza, že samotný žalobný návrh má vadu v petite. Žalobca formuloval petit žaloby tak, že dôvod zrušenia rozhodcovského rozsudku neuviedol. Rovnako aj samotný prvostupňový súd vo výroku, ktorým zrušil rozhodcovský rozsudok neuviedol dôvod zrušenia rozhodcovského rozsudku.

Žalovaný namietal, že prvostupňový súd pri rozhodovaní prihliadal na rozhodovacia prax iných súdov SR, ak ich výsledkom bolo konštatovanie neplatnosti rozhodcovskej doložky, pričom prvostupňový súd opomenul konkretizovať, o ktoré rozhodnutia išlo.

Na záver z dôvodu hospodárnosti konania navrhol, aby súd konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa 109 ods. 2 písm. c) O.s.p. až do právoplatného ukončenia konania o uznesení Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Cdo 1/2012 vedeného pred Ústavným súdom SR, sp. zn. II. ÚS 382/2013, Rvp 5052/2012 prerušil.

Vo vyjadrení k podanému odvolaniu žalobkyňa uviedla, že napadnutý rozsudok považuje za zákonný a správny. Podľa jej názoru prvostupňový súd vykonal dokazovanie úplne a riadne a na jeho základe aj správne rozhodol. Ďalej uvádza, že Záznam o požiadavkách a potrebách klienta absolútne nesvedčí o poučení poisteného o význame a obsahu rozhodcovskej doložky, a teda preukázanie individuálneho dojednania rozhodcovskej doložky na jeho základe je neprípustné. Uviedla, že rozhodcovská doložka je súčasťou neprehľadného textu písaného malými písmenami splyvajúceho s ostatnými zmluvnými podmienkami uvedenými vo všeobecných poistných podmienkach. Rozhodcovská doložka znemožňuje poistenému spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu a núti ho podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu. Uvedená rozhodcovská doložka bráni spotrebiteľovi uplatniť si akékoľvek práva, a to z dôvodu, že vylučuje právomoc všeobecného sudu a spotrebiteľ nie je objektívne schopný určiť, ktorý rozhodcovský súd je príslušný na rozhodnutie sporu. Vo vyjadrení poukázala na judikatúru Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo/1/2012, 5Cdo/61/2012 a 6Cdo/13/2013, ako aj rozhodnutia Ústavného súdu ČR, sp. zn. II ÚS 2164/2010. Podľa jej názoru bol nárok žalovaného v čase podania návrhu na rozhodcovský súd premlčaný. Na základe uvedených dôvodov žiadala odvolací súd, aby napadnuté rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil a priznal žalobkyni náhradu trov konania.

Krajský súd v Prešove (ďalej „odvolací súd“) vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad podľa ustanovenia § 212 O.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a po tom, ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku uverejnené na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred, rozsudok verejne vyhlásil a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Prvostupňový súd vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu a na jeho základe správne zistil skutkový stav veci, ako aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvého stupňa zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu.

V súvislosti s odvolacími námietkami odvolací súd udáva:

Odvolateľ namieta nesprávny skutkový a právny záver prvostupňového súdu o tom, že rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná účastníkmi zmluvného vzťahu.

V posudzovanej právnej veci je nesporné, že účastníci tohto konania uzavreli poistnú zmluvu číslo 4354900314 dňa 4.11.2008, pričom žalovaný konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a žalobkyňa bola spotrebiteľom, to znamená, že v predmetnej veci ide o spotrebiteľský vzťah.

Spornou otázkou sa stala otázka, či rozhodcovská doložka, na základe ktorej rozhodcovský súd rozhodol a ktorá je upravená v čl. XV. VPP žalovaného, ako aj na samostatnej listine (osobitné dojednanie č. 1/2007) a podľa ktorej všetky vzájomné spory a sporné nároky poistenia budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní, je podmienkou individuálne dojednanou a ak nie, či zakladá hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľná podmienka).

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len o.z.), spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“).

Podľa § 53 ods. 2 O.z., za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 O z, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 písm. r) O z, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 OZ, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

V zmysle čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách („Smernica“), zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy ku škode spotrebiteľa.

V zmysle § 54 ods. 1 prvá veta O z, sa zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou, nemôžu odchyliť v neprospech spotrebiteľa od ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Nesmú obsahovať podľa § 53 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

V posudzovanej právnej veci sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku žalobou s poukazom na neplatnosť rozhodcovskej doložky dojednanej vo všeobecných poisťných podmienkach, ktoré sú súčasťou poisťnej zmluvy a taktiež nachádzajúcej sa v osobitných zmluvných dojednaniach č. 01/2007, ktoré sú súčasťou všeobecných poisťných podmienok pre dohodnuté poistenie.

Rozsudkom rozhodcovského Arbitrážneho súdu v Košiciach pod sp. zn. 2C/2713/2012 zo dňa 19. 01. 2012 jej bola uložená povinnosť zaplatiť sumu žalovanému 154,90 Eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276,- Eur. Tento rozsudok jej bol doručený 16. 4. 2013. Súd prvého stupňa zistil, že príslušnosť rozhodcovského súdu bola daná na základe rozhodcovskej doložky uvedenej v časti XV. VPP podmienok tak, aby všetky spory so žalovaným sa riešili výlučne v rozhodcovskom konaní. Na základe takto dojednanej rozhodcovskej doložky v poisťnej zmluve bol dňa 19. 01. 2012 vydaný rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu v Košiciach pod sp. zn. 2C/2713/2012.

Smernica Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vychádza nie z minimálneho okruhu nekalých klauzúl, ktoré sa majú transponovať, ale zo vzorového okruhu klauzúl. V konečnom dôsledku sa okruh neprijateľných podmienok de lege lata uvedený v § 53 ods. 4 OZ upravil postupne viacerými novelami až po uplynutí transpozičnej lehoty (napr. neprimeraná sankcia pod písm. k/ bola upravená až novelou vykonanou zákonom č. 568/2007 Z.z. s účinnosťou od 1.1.2008, kým hlavná transpozícia bola vykonaná zákonom č. 150/2004 Z.z. účinným od 1.4.2004).

Členské štáty si mohli vybrať, do akej miery prevezmú smernicou odporúčané nekalé klauzuly. Zároveň sa však umožnilo členským štátom prekročiť rámec smernice, čo umožnilo upraviť okruh neprijateľných podmienok aj širšie ako odporúča smernica. „Členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsiahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa“ (čl. 8 smernice).

Kým smernica vychádza zo vzorového okruhu nekalých klauzúl, slovenský zákonodarca upravil režim súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách na základe indikatívneho výpočtu neprijateľných podmienok (arg. slovo „najmä“ v § 53 ods. 4 OZ). To znamená, že súdu nič nebráni judikovať neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve podľa tzv. generálnej klauzuly v § 53 ods. 1 OZ, a teda nad rámec zoznamu podmienok uvedených v prílohe smernice alebo okruhu uvedeného v Občianskom zákonníku. Nemožno napríklad vylúčiť, že súd so zreteľom na ostatné zmluvné podmienky (čl. 4 ods. 1 smernice) posúdi rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú bez ohľadu na jej znenie, teda že neobstojí žiadna rozhodcovská doložka a priestor pre rozhodcovské konanie bude len pri preukázateľnom individuálnom vyjednaní rozhodcovskej zmluvy zo strany spotrebiteľa.

Odvolací súd poukazuje na kritériá neprijateľnej podmienky, za ktorú sa považuje podmienka, ktorá 1. je obsiahnutá v štandardnej formulárovej zmluve, 2. spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán, 3. nerovnováha musí byť daná v neprospech spotrebiteľa.

Podľa dôvodovej správy k § 53 ods. 4 písm. r/ OZ „spotrebiteľ môže svoje práva uplatňovať nie iba v zmysle dojednanej rozhodcovskej doložky, ale ak sa tak rozhodne, aj v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila, bude v zmysle navrhovaného ustanovenia považovaná za neprijateľnú“.

Predkladanie rozhodcovských doložiek spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže (predmet rozhodcovskej zmluvy) a prirodzene nevenujú dostatočnú pozornosť tejto časti formuláru, sa zneužíva k záverom o individuálnom vyjednaní zo strany spotrebiteľov, pričom na tomto nič nemení technika predkladania - inkorporovanie doložky do všeobecných zmluvných podmienok versus vyhotovenie štandardnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnom liste (hárku) papiera. (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn .16 Co 2/ 2014)

Nemožno tak súhlasiť s názorom žalovaného prezentovaným v priebehu konania pred prvostupňovým súdom, ako aj v odvolaní, že tým, že vyhotovil samostatné - osobitné zmluvné dojednania pod číslom 01/2007, ktoré v bode II.2 formuluje vôľu účastníkov v prípade akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami podrobiť sa rozhodcovskému konaniu je individuálne dojednanie predmetnej rozhodcovskej doložky. Ako správne konštatoval prvostupňový súd, ani takto formulovaná časť všeobecných obchodných podmienok nemá charakter individuálne dojednanej zmluvnej podmienky. Odvolací súd poukazuje na judikatúru NS SR Cdo/1/2012, 6Cdo/3/2013 a konštatuje, že časť záverečných ustanovení všeobecných poisťných podmienok v predmetnej zmluve uzavretej medzi účastníkmi, ktorá je označená ako osobitné zmluvné dojednania pod číslom 01/2007 nemajú charakter individuálne dojednanej zmluvnej podmienky. Osobitné zmluvné dojednania sú súčasťou všeobecných poisťných podmienok a sú súčasťou uzavretej poisťnej zmluvy, čo vylučuje prijatý záver o osobitne dojednanej zmluvnej podmienke.

Žalobkyňa nemala možnosť ovplyvniť obsah predmetnej doložky. Mohla ju buď prijať ako celok alebo odmietnuť. Obsah tejto rozhodcovskej doložky bol dodávateľom vopred pripravený a na jej obsahu žalobkyňa nijakým spôsobom neparticipovala. Už len tento samotný fakt spochybňuje tvrdenie žalovaného, že ide o jej individuálny návrh na riešenie prípadného sporu v rozhodcovskom konaní.

Záznam sprostredkovateľa poistenia o požiadavkách a potrebách klienta k predmetnej poisťnej zmluve preukazuje, že v danom prípade opäť ide o predtlačný formulár, kde žalobkyňa nemala na výber možnosť individuálne dohodnúť obsah podmienky. Takto predtlačný formulár (aj keď vo forme záznamu sprostredkovateľa poistenia o požiadavkách a potrebách klienta), odvolací súd nepovažoval za dôkaz, ktorý by potvrdzoval, že žalobkyňa individuálne dojednala rozhodcovskú doložku.

Odvolací súd sa preto nestotožnil s tým, že rozhodcovská doložka bola individuálne dojednaná medzi žalobkyňou a žalovaným.

Na margo námietky žalovaného týkajúcej sa odňatia možnosti konať pred súdom odvolací súd poukazuje na to, že v danom prípade kolízia dvoch pojednávaní toho istého účastníka v tom istom termíne na rozdielnych súdoch nie je akceptovateľným predpokladom uznania existencie naliehavého dôvodu na odročenie riadne a včas vytyčeného pojednávania. Advokát, ktorý zistí, že v dvoch súdnych konaniach dochádza v určitý deň ku kolízii nariadených súdnych pojednávaní, má vo všeobecnosti možnosť osobne sa zúčastniť na jednom z pojednávaní a v prípade druhého kolidujúceho pojednávania „účelne využiť všetky zákonom pripustené prostriedky a spôsoby poskytovania právnej pomoci účastníkovi, ktorého zastupuje" - do úvahy tu medziiným prichádza buď zastúpenie iným advokátom alebo podanie žiadosti o odročenie pojednávania. V rámci organizovania svojej činnosti musí advokát pri výbere najvhodnejšieho prostriedku alebo spôsobu poskytovania právnej služby nevyhnutne vziať na zreteľ nielen osobitosti každej prejednávanej veci, ale tiež to, akým spôsobom bola medzi ním a klientom upravená otázka zastúpenia advokáta iným advokátom. Možnosť zastúpenia advokáta iným advokátom vyplýva priamo zo zákona (viď § 25 ods. 3 O.s.p. a tiež § 16 ods. 1 zákona o advokácii) a advokát túto zákonnú možnosť (oprávnenie) nesmie využiť len vtedy, ak by zastúpenie bolo proti vôli zastupovaného účastníka (§ 16 ods. 3 zákona o advokácii). Pokiaľ je právny vzťah zastúpenia medzi advokátom a účastníkmi dvoch súdnych konaní, v ktorých dochádza ku kolízii nariadených pojednávaní, z hľadiska

možnosti zastúpenia advokáta iným advokátom upravený v oboch kolidujúcich prípadoch zhodne (t.j. buď sa v oboch toto zastúpenie vylučuje alebo naopak, pripúšťa), rozhoduje sa advokát medzi dvomi možnosťami (záujmami), ktoré sú z uvedeného hľadiska rovnocenné. Odlišná je však situácia vtedy, keď pri jednom z kolidujúcich pojednávaní zastúpenie iným advokátom nie je možné, lebo je tu zákonný dôvod, ktorý ho nedovoľuje (§ 16 ods. 3 zákona o advokácii), a v prípade druhého pojednávania zastúpenie advokáta iným advokátom nie je podľa § 16 ods. 3 zákona o advokácii vylúčené. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu v takejto situácii môže advokát, ktorému v účasti na pojednávaní nebráni iný dôležitý dôvod, v prípade pojednávania uvedeného na prvom mieste predísť prejednávaniu a rozhodnutiu veci v jeho neprítomnosti (§ 101 ods. 2 O.s.p.) len tým, že sa ho osobne zúčastní (t.j. dostaví sa na súdne pojednávanie vo veci, v ktorej zastupuje účastníka, ktorý prejavil vôľu, aby ním zvolený advokát nebol zastúpený iným advokátom); v prípade druhého (kolidujúceho) súdneho pojednávania prichádza zo strany tohto advokáta do úvahy využitie iných zákonom pripustených prostriedkov a spôsobov poskytovania právnej služby. (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR z 25. augusta 2011, sp. zn. 1Cdo 100/2011)

Z uvedených dôvodov bol správny postup prvostupňového súdu, pokiaľ žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku vyhovel. Preto postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny, vrátane výroku o trovách konania.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.. V odvolacom konaní bola úspešná žalobkyňa, ktorá má právo na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalovanému. Žalovaný je preto povinný nahradiť žalobkyňu trovy odvolacieho konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia v plnej výške 100 %, a to na účet jej právneho zástupcu JUDr. Mariána Gelenekyho v lehote stanovenej rozhodnutím o konkrétnej výške trov konania.

V podanom odvolaní požiadal žalovaný o prerušenie konania v predmetnej veci podľa § 109 ods. 2 písm. c) O.s.p. až do právoplatného ukončenia konania o uznesení NS SR, sp. zn. 6Cdo 1/2012, vedeného pred Ústavným súdom, sp. zn. II. ÚS 382/2013. Mal za to, že v konaní pred ústavným súdom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre toto súdne konanie, a preto navrhuje prerušenie konania.

Odvolací súd mal za to, že jeho návrh nie je dôvodný. Nie je povinnosťou odvolacieho súdu prerušiť konanie z dôvodu, že pred Ústavným súdom SR prebieha konanie, resp. sa má rozhodnúť o sťažnosti proti uzneseniu NS SR. Pokiaľ poukazoval na rozhodnutie NS SR sp.zn. 2Cdo 5/2012, ktoré bolo nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 499/2012-47 zrušené, išlo o inú skutkovú situáciu ako v prejednávanej veci.

V predmetnej veci súd prvého stupňa uznesením zo dňa 27. 01. 2014 odložil vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku č. 2C/2713/2012 zo dňa 19. 01. 2012 vydaného rozhodcom JUDr. Bohumírom Zaujecom, rozhodcom Arbitrážneho súdu Košice so sídlom Alžbetina 41, Košice do právoplatného skončenia konania o zrušení rozhodcovského rozsudku vedeného pod sp. zn. 5C/4/2013. V odôvodnení súd prvého stupňa uviedol, že zákon o rozhodcovskom konaní umožňuje odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku na návrh účastníka konania, pričom odklad vykonateľnosti má preventívny charakter spočívajúci v snahe predísť vzniku škody, ako aj ďalším sporom medzi účastníkmi konania. Pri rozhodovaní o odklade bral do úvahy to, že z úradnej činnosti je mu známe, že žalovaný podáva návrhy na vykonanie exekúcie na základe rozhodcovských rozsudkov vydaných na základe obsahovo totožnej rozhodcovskej doložky ako je tomu aj v tomto prípade, pričom žiadosti o udelenie poverenia boli v mnohých prípadoch zamietnuté z dôvodu neprijateľnosti rozhodcovskej doložky. Takéto rozhodnutia boli potvrdené tak odvolacími súdmi, ako aj dovolacím súdom a za takéhoto stavu tu existuje reálna hrozba majetkovej ujmy žalobkyne ako fyzickej osoby v prípade vedenia exekúcie. Po zohľadnení týchto skutočností súd prvého stupňa návrhu na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku vyhovel. Svoje rozhodnutie právne zdôvodnil ust. § 40 ods. 2, § 41 ods. 1, 2 zákona č. 244/2002 Z. z.

V zákonom stanovenej lehote podal proti uzneseniu súdu prvého stupňa odvolanie žalovaný. Napadnuté uznesenie navrhol zrušiť.

Odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie mu predchádzajúce a zistil, že odvolanie žalovaného voči uvedenému uzneseniu nie je dôvodné.

Súd prvého stupňa správne aplikoval ust. § 40 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. a v záujme predídenia škody na strane žalobkyne správne odložil vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku, ktorého zrušenia sa žalobkyňa v predmetnom konaní domáha. Odkladom vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku nedochádza k žiadnej ujme na strane žalovaného, keďže v prípade jeho úspechu v konaní o veci samej sa žalovaný môže domôcť svojho práva priznaného mu rozhodcovským rozsudkom s časovým odstupom, ktorá prípadná ujma by bola kompenzovaná úrokmi z omeškania.

S poukazom na uvedené odvolací súd potvrdil uznesenie o odklade vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku v súlade s ust. § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne.

O trovách odvolacie konania bolo rozhodnuté v zmysle ust. § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 142 ods. 1 a § 151 ods. 7 O. s. p., teda výšku trov priznal žalobkyni v percentuálnom vyjadrení, ako to urobil aj súd prvého stupňa rozhodnutím, ktorým rozhodoval aj vo veci samej.

Rozsudok bol prijatý senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.